

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Bibi (Önsajnálát)

Egy délben, amikor kijöttem az iskolából, még el kellett mennem a postára is egy csomagért. Nagymama nálunk töltött néhány hetet, és küldetett hazulról egy-két kiló rizskását és más élelmiszert. Úgy gondolta, 4-5 kilós lesz a csomag. A postamester néni azonban aggódó arccal nézett ki rám a kis ablakon: „Csak nem te akarod felvinni Törpeházára? Tizenkét kiló!” Sebaj! A vállamon vittem fel az erdei ösvénykén. A törpeházi főutcán megállt előttem egy kistörpe, név szerint Bibi, és felsebzett térdeire mutatott: „Bibi, bibi!” Bibiék a felvégen laktak, de ha elesett, végigházalta az egész falut, és mindenkivel sajnáltatta magát. „Bibi, bibi!” Ellenszenves volt nekem ez a viselkedése, és rászóltam: „Ne csináld ezt, Bibi! Ne koldulj sajnálkozást! Felsértetted a térdedet, hát felsértetted, majd begyógyul, katonadolog.”

Konyhánkban, ahol letettem a csomagot, senki sem volt. Bántott, hogy nem látják. Amikor néhány perc múlva visszamentem, édesanyám már ott volt, és szörnyülködött: „Jaj, kisfiam! Hiszen ez több mint öt kiló! Nem volt nagyon nehéz?” Ez már olyasféle volt, amire vágyódtam, és mondani kezdtem, hogy tizenkét kiló, és a vállamon hoztam. De édesanyám akkor már a zacskók tartalmát nézegette, és ezt mondta: „Szólj nagymamának, hogy jöjjön le, fent olvas a kertben. Nézze meg, mi mindent küldött nagypapa!” Örültem, hogy nem pusztán a magam szándékából, hanem édesanyám utasítására szólok nagymamának a csomagról: „Édesanya kéreti a nagymamát, tessék szíves lenni lejönni, és megnézni, mi mindent küldött nagypapa!” Tokba tette szemüvegét: „Hát felhoztad? Nem volt nagyon nehéz? „Ah, tizenkét kiló, a vállamon hoztam fel.” S most végre részem volt abban, amire vágyakoztam: „Tizenkét kiló?! És a válladon!? Szegénykém!” Magához húzott, összecsókolta, simogatott. „Hiszen ez rettenetesen nehéz lehetett. Jaj! Szegénykém!”

Ekkoriban már vége felé járt az iskolai esztendő, és a tanító bácsi sok ismétlést is feladott. Ezen a napon

olyan ismétléseket kellett tanulnom, amelyeknél új lecke korokban hiányoztam. Magam is elküldhettem volna játszani hívó pajtasaimat, én azonban így szóltam uzsonna után édesanyámhoz és nagymamához: „Ha keresne engem Kutykurutty vagy Kőköröcsin, ne is tessék őket beengedni hozzám, tessék szíves lenni megmondani nekik, ma nem mehetek el a játszórésre, olyan sok lecke van.” Nagyon jólesett hallanom, miközben a fiúszoba felé lépdeltem, hogy nagymama szörnyülködik: „Olyan sok leckéje van, hogy még a játszórésre sem mehet el. Szegénykém!”

Alkonyatkor szédülni kezdtem. Gondolom a szobalevegőtől, vagy attól, hogy még a félhomályban is olvastam a leckét. Megörültem a szédülésnek. Kitértem a ház elé a kertbe, lezöttyentem nagymama karosszéke előtt a fűbe, és ölebe hajtottam a fejem: „Szédülök!” Simogatott: „Jaj, szegénykém! Hát hogyné szédülnél! Ennyi tanulás, és egész délután a szobában.”

Harmadnap, vasárnap reggel a szomszédunkban lakó kislány, Lila Cica ingerülten kiabált. Átmentem hozzájuk: „Mi baj van?” Csöpp öcsikéjére, Lila Lalira mutatott: „Nem bírok ezzel a haszontalannal, pedig az ajtó bármelyik pillanatban leszakadhat, és összetörheti magát.” Lila Lali a csirkeól ajtajának alsó lécein állt, és lendítette magát. Hintának használta az ajtót, pedig a sarokvasakat már alig tartották a megereszkedett csavarok. Tudtam, hogy édesapjuk a szőlejükben dolgozik, nem javíthatja meg tüstént az ajtót, Lila Lali pedig nem fogad szót. Visszasiettem hát hozzánk szerszámokért, csavarokért – és megörültem, mert már ott volt nálunk nagynénénk, Borbála néni is, ő is megtudja tehát, hogy egész délelőtt dolgozom. De amikor tízórai idején hazamentem enni valamit, meglepődtem. Azt hitték, hogy játszásból jövök. Mondtam tehát, mintegy mellékesen: „Maga a munka nem nehéz, csak az a baj, hogy erősen odatűz a nap!” Borbála néni felkiáltott: „Hát te dolgozol ott a tyúkólnál?! Szegénykém!” Sopánkodott nagymama is,

édesanyám is: „Ebben a hőségben, a napon! Szegénykém!” Most már elégedetten mosolyogtam: „Hőség, nem hőség, meg kell csinálni. Kék bácsi csak sötétedéskor jön haza.”

Siettem vissza, és csak ebéddőre készültem el. Ebédkor pedig a verandán máshová tettem a terítékemet, és mondtam, hogy árnyékosabb helyre ülök, mert sok volt egy kicsit a napból. Nagymama részvétellel nézett rám: „Csak meg ne fájduljon a fejed!” Én meg nagyon jól éreztem magam.

Másnap volt utoljára tanítás abban az iskolai esztendőben, azon a napon lehetett utoljára beadni a rajzokat is a szokásos év végi rajzkiállításra. Rajzom, mint minden évben, még odahaza volt, és egész délután javígtam rajta. Gyopár és Ugri Bugri már aludt, amikor sóhajtottam egy nagyot, mert már abba kellett hagynom a javígtatást, és nekiláttam a színezésnek. Éjfél tájt nagyon megörültem. Nagymama lépéseit hallottam az előszobából. Felugrottam asztalkám mellől, de az ajtón már a fáradtság mozdulataival léptem ki: „Ki az? Nagymama?” Szörnyülködött: „Te még nem alszol, és ruhában vagy?” „Dolgozom a rajzomon”, mondtam, és már mentem is vissza.

Most már hamarosan befejeztem a színezést, és lefeküdtem. De még reggel is volt részem örömben, ahogyan édesanya és nagymama fogadott a konyhában, amikor bágyadt tekintettel, fáradtan, lógatott karokkal kimentem reggelizni.

Néhány nappal a vizsgák után, egy igen meleg délelőtt édesanyám leküldött engem egyért-másért a völgybeli falucska szatócsboltjába. Miután hazajöttem és beültem a hívős fiúszobába, beszólt édesapám: „Légy szíves, Moha, menj le a faluba, hozz egy csomaggal a legkeskenyebb lombfűrészpengéből!” Nagyon megörültem. Annak is, hogy édesapám nem tudja, éppen most jöttem meg a faluból, annak is, hogy sem Gyopár, sem Ugri Bugri nincs odahaza. Fűrődtek a patakban. Tehát nem hibáztathat majd senki, amiért nem mondtam: „Most már ők menjenek le!” És annak is, hogy Borbála néniénél nálunk volt aznap. Ő is meg fogja

tehát tudni, hogy egymásután kétszer kapaszkodtam föl a hegyre.

Hazafelé jövet úgy határoztam, hogy csak nagymamával tudatom – fáradtan ölébe hajtom majd a fejem –, a többieknek majd ő elszörnyülködí. Már közel jártam a portánkhoz, s noha élénken örültem a reám váró részvétnak, arcomat, úgy látszik, előre komorrá tette a vágy, hogy nagymama majd magától is kérdezze: „Mi bajod, szegénykém?” Hogy ilyen volt az arcom, abból tudtam meg, hogy Lila Lali édesapja, Kék bácsi – csak úgy menet közben, választ sem várva, mert mindig sok dolga volt a szölejükben – odaszólt nekem: „Mi a bibi, Mohácska?”

Mintha megbűvöltek volna, úgy dermedtem meg azon a helyen, ahol a kérdését meghallottam – és benne azt a szót: bibi. Villámként csapott ez a szó az agyamba, hirtelen világosságot teremtett bennem, és a világosságban egyre szélesebbre terjengett bennem a szégyenkezés. Bibi! Milyen igaza van, hiszen én ugyanazt cselekszem, amit Bibi! Sajnálkozást koldulok a környezetemtől. Amikor továbbindultam a portánk felé, már tudtam, hogy tüstént győzedelmeskedni fogok kicsinyes szokásomon. Már most sem mondom el, hogy kétszer jártam oda-lenn. Olyan boldoggá tett önmagamon aratott győzelmem, hogy este felmentem Földgizsakáll bácsi hegytetői házába, és elujjongtam neki a történeteket, de azt válaszolta: „Féleredmény! Hiszen van valaki, akivel továbbra is sajnáltatod magad!” Elvörösödtem, mert csakugyan, ahhoz, hogy megértse, hogy miket akarok elhallgatni, ezentúl öneki még el kellett mondanom a tizenkét kilós csomagot, a sok ismétlést, Lila Laliék csirkeólját és egyéb fáradalmait.

Legközelebbi találkozásunkkor már nagyon vigyáztam, hogy még csak ne is célozzak olyasmire, amiért sajnálhatna. Pedig bőven lett volna panasznolni valóm. Egy este, amikor Gyopár meg Ugri Bugri már aludt, denevér csapott be a szobánkba, és éjjélig nem bírtam elaludni a félelemtől, hogy rám röpül. Másnap egész nap nagyon fáj a fejem. Harmadnap a nógrádverőcei festőművész bácsinál, aki meghívta az iskola öt legjobb rajzolóját, a legkedvesebb ételtem, jégbehűtött tejszínhabos szárocás tejberizs volt uzsonnára, de nem ehettem, mert valami baj volt a gyomrommal, és a doktor bácsi elrendelte, hogy két napig csak teát, kétszersültet meg főtt burgonyát egyem. Negyednap megbántott a

barátom, Kököröcsin. Azt mondta: „De undok vagy azzal a nagy tudásoddal!” Mindebből azonban semmit sem mondtam el Földgizsakáll bácsinak, nehogy azt higgye, még mindig sajnáltatni akarom magamat. Amikor viszont ő maga kérdezte meg: „Történt-e valami, amiért sajnálni lehetne téged?” – büszkén feleltem: „Phü, de még mennyi.” Akkor megint így szólt: „Tehát még mindig sajnáltatod magad valakivel.” Most meg már bosszankodtam: „Hát talán azt kellett volna felelnem, hogy nincs miért sajnálni engem?! Hiszen akkor hazudtam volna!”

„Hát mit tegyek, hogy ne higgye azt Földgizsakáll bácsi, hogy sajnáltatni akarom magamat?” Elmosolyodott és megsimogatott: „Az nagyon egyszerű! Mások bajával törődj!” Már néhány nap múlva diadalmasan újságoztam neki: „Már ott tartok, hogy én sajnállok másokat. Például az elhagyott Mosolygó bácsit, a kis Purgyit, mert csak rongylabdája van. Sőt még Bibit is, amiért olyan kicsinyes, hogy végigházalja Törpeházát sajnálkozásért.” Földgizsakáll bácsi mosolygott: „És téged? Téged nem lehetne sajnálni semmiért?” Most már okultam a múltkoriból, és még azt sem mondtam, hogy lehetne. Hallgattam! De óriási meglepetésemre, sőt bosszúságomra Földgizsakáll bácsi ezt mondta: „Tehát még mindig sajnáltatod magad egyvalakivel! Hallom ebből a csöndből.” Tüstént tovább is lépegetett, de néhány lépés után visszazólt: „Egyébként én nem is azt mondtam, hogy sajnálj másokat, hanem azt, hogy törődj másokkal. Hát mit ér vele Mosolygó bácsi, Purgyi meg Bibi, hogy sajnálod őket?” Eltelt vagy egy félóra is, de én még mindig ott álltam az erdőben, és elgondolkodva bámultam a bokrokat, amelyek között elballagott.

Július közepe táján nehéz napom volt. Tizenkettőkor szoktam indulni a másik hegyre, Mosolygó bácsi ebédjével, hogy egy órára, a mi ebédünk idejére visszaérjek. Édesapám megkövetelte a pontosságot. A zöldbab azonban keményebb volt, lassan főtt meg, csak fél egykor indulhattam. Azért is siettem, mert zivatar volt készülében, meg Purgyi is megállított házunk előtt – amióta nekiadtam a gumilabdámat, valahányszor találkozunk, a nyakamba kapaszkodott, és megcsókolt. Visszafelé már rohantam, de nagyon rossz, köves és sziklás volt az út, el is estem egyszer, de nem akartam, hogy erdőben érjen az éghibaború.

Amikor ebédhez ültünk, beszaladt hozzám Bibi nővérkéje, a kis Aranyhal: „Bibi elesett, gyere bekötni a térdét!” Édesapám bólintott – mehetek. Tudta, hogy megállapodtam Bibivel, hogy többé nem házalja végig a falut sajnálkozásért, hanem rögtön üzen értem, hogy kössem be. Az első nagy közeli dördüléssel együtt robbantam be Bibiéek ajtaján – és meglepődve láttam, hogy ott van Földgizsakáll bácsi is. A közelgő vihar elől húzódtott be hozzájuk. Aranyhal hozta a kötözszereket – én meg le akartam guggolni Bibi elé, de Bibi ijedt arccsal a térdemre mutatott: „Bibi! Bibi!”

Mindkét térdemen egy-egy nagy sérülés volt. Még szivárgott is belőlük a vér. Nyilván akkor sértettem fel azokat, amikor Mosolygó bácsitól hazafelé futva elestem.

Földgizsakáll bácsi érdeklődve kérdezte: „Nem tudtál róla?” Megráztam a fejem: „Észre sem vettem!” Vállamra tette a kezét – és ünnepélyesen ismételte: „Észre sem vettem! Látod, Mohácska! Most már megszabadultál attól, hogy azzal az egyvalakivel még sajnáltasd magad.”

Elámultam: „Éppen most, amikor megtudta Földgizsakáll bácsi, milyen baj ért?” Elmosolyodott: „Én? Nem én vagyok az az egyvalaki, akivel még akkor is sajnáltatod magad, amikor mással már senkivel. Te magad voltál az az egyvalaki.”

Bibi édesanyja behozta a levest: „Ma itt ebédel Földgizsakáll bácsi is, Moha is.”

De én még leguggoltam Bibi elé, hogy bekötözsem a térdét. Odakünn meg kitört, és teljes erővel tombolt a nyári zivatar.